

Vztah, komunikace a spolupráce farníků a kněží

(výťah z odpovědí na „Dotazník o stylu života a služby farností plzeňské diecéze“ z konce r. 2001)
Níže uvedené výroky jsou doslovným přepisem vybraných odpovědí na „Dotazník o stylu života a služby farností plzeňské diecéze“ (byly provedeny pouze některé pravopisné opravy a byly vynechány všechny údaje, které by mohly narušit anonymitu dotazníku). Celkem 154 respondentů byli převážně laici (92%), převážně mladí dospělí nebo středního věku (80%), především vysokoškolského nebo středoškolského vzdělání (53% + 40%), velká většina s víc než průměrnou pastorační formací (80%), polovina z nich byla muži, polovina ženy. Celkem takto byly získány informace ze 70% sídelních farností (z celkem 68), navíc pak ze 17 excurrando farností. Níže jsou zaznamenány všechny odpovědi na otevřené otázky dotazníku, které se nějak přímo či nepřímo vztahují k oblasti vztahů, komunikace a spolupráce farníků a kněží (pouze popisy farních struktur byly pro ilustraci vybrány jen některé). Malým minus (-) na začátku odpovědi jsou označeny spíše negativní či kritické výroky, malým plus (+) na začátku odpovědi pak spíše pozitivní výroky. Roztřídění odpovědí neodpovídá vždy jejich původnímu umístění v dotazníku, ale je založeno na jejich skutečném obsahu. V několika málo případech je odpověď uvedena dvakrát, pokud spadá zároveň do dvou obsahových kategorií.

Pro účely pastorační konference
KOMUNIKACE – DIALOG – VZTAH – SPOLUPRÁCE
mezi kněžími a laiky v Plzeňské diecézi
zpracoval 13. 4. 2002 Petr Hruška

Spolupráce faráře s farníky

- Vztah s farářem je zablokovaný jeho trvalým nezájmem, proto se naše aktivity postupně přesouvají do sféry kontaktů a spolupráce s organizacemi a lidmi v obci.
- Farář si vystačí sám, laici bez faráře nic nepodnikají.
- Mám pocit, že je vítána moje angažovanost jen v oblasti úklidu.
- Dnes působící farář je mladý, k některým aktivitám přistupuje energicky; o některých problémech se hovoří, ale jenom hovoří.
- Zablokovanost pana faráře.
- Mohlo by, po našem soudu, být ještě více pobídek k zapojení laiků ze strany kněží.
- Veškerá setkání jsou ze strany kněží nežádoucí.
- Jestliže nějaká skupina ve farnosti zorganizuje nějaké setkávání, farář se jich neúčastní ani se o ně nezajímá.
- Trápí nás nezájem faráře. Rozhoduje sám, na žádné aktivity nereaguje a občas udělá nějakou svou.
- Být aktivní přináší velké problémy a nezájem ze strany kněží a jejich nadřízených.
- Pan farář je velmi nesmělý a nedává žádné zvláštní podněty. Jako by se bál kontaktu s lidmi.
- Neochota kněže spolupracovat.
- Farníci přicházejí s návrhy, ale jsou odmítáni
- Stav je velice neutěšený. Jsem poslední dobou velice znechucen postojem té "nelaické církve" a určitě se to odráží v mém hodnocení (asi víc negativní, než ve skutečnosti je). Lidé ve farnosti jsou velmi pasivní a farář a bohužel i většinová církev tento stav nejen přijímají, ale i vítají. Vždyť by přišli o svoji výlučnost. Farář zde znemožnil jakoukoli spolupráci malých společenství s kostelem svým nezájmem...
- farníci přicházejí s návrhy, ale jsou odmítáni
- Jednu věc považuji za veledůležitou, vše se odvíjí od osobnosti kněze!!! Ve farnosti je ještě "materiál", potenciál, se kterým lze pracovat, ale bez kněze, který nemá toto jako prioritu, je vše s otazníkem.
- Hierarchie funkcí v naší farnosti se mi jeví klasická: kněz (obstará vše) - farníci (bez pravomocí a odpovědnosti)
- Farní struktura? Kněz a stádo. Možná je nějaké struktura, ale já o ní nevím.
- V naší farnosti je farář sám voják v poli - kostelník - několik vzhlížejších lidí - "plebs" – lid
- Pastorační práce v naší farnosti spočívá jedinečně v udílení svátostí.
- Prožíváme spoustu radostí, ale není to v oblasti spolupráce s farářem. Často mě napadá, abych nechal mrtvé, aby pohřbívali své mrtvé a já abych šel zvěstovat Boží království.

- Ve farnosti existuje hluboký antagonismus k osobě faráře.
- Zdá se mi, že farář vůbec nečte ACEP, protože věci v něm doporučené či nařízené ve farnosti neuskutečňuje.
- Ve farnosti se vůbec nečtou pastýřské listy.
- Nedosažitelnost kněze ve všední den mimo úřední hodiny přesto že je doma.
- Zcela nefunkční vikář.
- Církevní správa vedená v naší a sousední farnosti příslušníky jedné řehole se mi zdá být jednostranná.
- Farář dělá minimum, co musí (slouží mši sv., občas zpovídá, slouží pohřeb). Jinak si farníci musí vystačit sami.
- Kněz je pod vlivem velmi autoritativní farní hospodyně, která řídí vše.
- Chcípnul pes. Nečtou se ani pastýřské listy.
- + Farníci silně pociťují a oceňují "otcovskou" polohu kněze
- + Společná sezení a výlety s knězem.
- + Radostné dobrovolné zapojení poměrně velkého množství laiků do života a práce farnosti; pověřování službami ve společenství
- + Vedení farnosti je možno opravdu (po několika letech úsilí) možno nazvat týmovým (včetně velkého zapojení laiků), což je skvělé.
- + Snaha o velkou spolupráci bratří v komunitě v oblasti osobních vztahů, porozumění, vzájemné pomoci. Bratři mě oslovují velmi skrze souznění a opravdovou lásku, kterou z jejich soužití vnímám. Platí na ně slova žalmu: "Jaké dobro, jaké blaho, žijí-li bratři v lásce." Je to oslovující svědectví.
- + Kněz, pastorační rada, sekretariát, pastorační asistent, ekonomická rada, katechetka, vedoucí skupinek, mluvčí farnosti, vedoucí chrámového sboru, koordinátor slavností, kulturní pracovníci, mluvčí rodáků, kostelnice, pedagogická supervize, skupina pohostinství, technický pracovník, dramatická skupina
- + Struktura (hierarchie) farnosti je asi taková: 1) moderátor 2) členové společné duch. správy (druhý kněz, jáhen) 3) farní rada - v ní mají jednotliví lidé na starosti určitou oblast (charita, liturgická hudba, mládež, děti) ekonomická rada 4) lidé pověřeni
- + 2 kněží, 1 jáhen, 1 bratr (pastorační komunita); 2 laičtí spolupracovníci jako zaměstnanci farnosti – vedení společenství mládeže, duchovní a teologické hovory, čajovna, lektor; farní rada a ekonomická rada; pověřování laiků: 14 osob skauti, 6 osob animátoři společenství, 4 osoby vyučování náboženství, 7 skupin hudební doprovodů při mši v neděli.
- + Farář (ještě 6 dalších, naše je jeho farnost sídelní) - farní rada (odpovídá faráři) - ekonomická rada (odpovídá faráři) - pastorační pomocník (bohoslužby slova, vede modlitební skupinu) - katechetka (náboženství) - kostelnice - varhanice - stálá skupina žen
- + Farář (kaplan), farní rada (všechny sekce neznám - nejsem v ní), ekonomická rada - její činnost záleží výrazně na knězi, i při jeho ochotě naslouchat má hlavní slovo, pak je to otázka hlubšího vhledu jednotlivých členů do skutečných potřeb (finančních) a najít potřebných priorit, pastorační pracovník, akolyté + podávající v kostele a nemocným, scholy v kostelích, úklidové skupiny v kostelích, společenství pořádající adorace - nevím zdali v tomto směru momentálně ještě funguje.

Časté změny kněží

- Letos se změnil farář. Časté změny duchovního správce (4/7 let)
- Mladší kněží, kteří si brzy získají mládež a mohli by s ní něco dokázat, odcházejí po krátké době (max.1 rok) jinam.
- Farář se tu neustále mění
- Od roku 1989 se ve farnosti vystřídali 4 administrátoři. Z toho dva nebydleli na faře v sousední vesnici a byli svým způsobem od společenství farnosti odtrženi.
- + Naše farnost stále prožívá radost z toho, že jsme obdrželi nového faráře.

Jak se také v našich farnostech rozhoduje a spolupracuje

- někdy se vůbec nerozhoduje, nechá se vyšumět
- vše a za všechny rozhoduje kostelnice

- rozhoduje farář a kaplan vždy souhlasí
- farář se domluví s farní radou, rozhodnutí pak sám přehodnotí a změní
- rozhoduje farní hospodyně
- farář se sice poradí, ale rozhodne sám a začne dělat, ostatní se pak raději přidají.
- farníci dělají hodně věcí samostatně, farář jim v tom pomáhá dle jejich pokynů
- farář nedělá nic navíc a neradí se s farníky

Ekonomické rady

- Ekonomická rada funguje za zvláštních podmínek; nikdo z nás není informován, kam odchází peníze z nájmu stodol fary apod.
- Není průhledné hospodaření s penězi. Přesně stanovený ceník za církevní úkony!!! (svatba, pohřeb, křest, mše sv. na úmysl, zpověď je zatím bez poplatku).
- V ekonomické radě je pouze kostelnice z naší farnosti, nikoliv farníci s ekonomickým vzděláním kteří by měli o tuto službu zájem.
- Ekonomická rada se schází zřídka, protože pan farář má už dva roky velké studijní povinnosti a málo času...
- Ekonomická rada je nefunkční, neví se o její činnosti (nezveřejňuje se nic).
- Negativně je vnímán můj zájem o ekonomické hospodaření farnosti, např. kolik stojí topení v kostele, jaký je stav účtu...
- Ad. "ekonomická rada": Cosi existuje, nevím ale, zda to lze nazvat ekonomickou radou nebo jen pomocí s účetnictvím.
- Ekonomická rada - naléhavost řešení problémů je větší, než hledání konsensu a možné "komplikování" situace.
- Lidé jsou zvyklí na strukturu, ve které rozhoduje jen farář. Ekonomická rada existovala, ale jen formálně.
- Rozpačitost nad potřebnost "povinné" ekonomické rady.
- Usiloval jsem o založení farní a ekonomické rady, ekonomická byla formálně založena, nic nedělá, farní rada byla odmítnuta, protože existuje v centrální farnosti.
- U nás ekonomická ani farní rada neexistují. Podle našeho duchovního správce jde o zbytečné tříštění sil, které stojí mnoho jeho úsilí hlídat. Lepší je být dobrým organizátorem a určité věci si dělat sám.
- + Průhledné účetnictví vč. každoroční zprávy o hospodaření prezentované v závěru mše; spoléhání na podporu laiků vč. podpory hmotné a finanční (významný zdroj finančních prostředků pro činnost farnosti).

Farní rady

- Farnost trpí tím, že není sídelní farností (farář bydlí jinde). Laické struktury tu (snad jen zatím) nejsou a tradičním starším farníkům nechybí. Dokud farnost nic nedělá, nepotřebuje orgány.
- Nemůžeme založit farní radu.
- Farnost má hodně mimo-bohoslužebných aktivit, což je dobré. Na druhé straně řada aktivit je bez organizace a bez trvalejšího kontaktu s vedením farnosti; nedostatečná péče o společenství.
- Farní rada - neinformuje ani v diecézním, ani ve farním věstníku. Navíc ani neví (někteří), co by měla prosadit, navrhnout nebo schválit - jen sedí (a civí...)
- Byl jsem členem farní rady v sousední farnosti, která pro naši farnost byla "centrální". Po třech setkáních jsem byl přestán zván a praktiky faráře a "silné trojky" byly nedůstojné demokratické společnosti.
- Farní rada - většina věcí se řeší za pochodu, některé důležitosti potřebují dostat "štábní" kulturu a také se mají farní radové "cítit" potřební.
- Usiloval jsem o založení farní a ekonomické rady, ekonomická byla formálně založena, nic nedělá, farní rada byla odmítnuta, protože existuje v centrální farnosti.
- U nás ekonomická ani farní rada neexistují. Podle našeho duchovního správce jde o zbytečné tříštění sil, které stojí mnoho jeho úsilí hlídat. Lepší je být dobrým organizátorem a určité věci si dělat sám.

+ Domnívám se, že se podaří vytvořit farní radu, která by na začátku dala dohromady určitou skupinu farníků a popřípadě další menší skupinky, které by se scházely, lépe poznávaly problémy farnosti a farníků tak, aby mohlo dojít k živějšímu společenství, pomoci, čtení písma svatého a dalším výkladům.

Prostory

- Fara není k dispozici.
  - nedostupné prostory fary k setkávání
  - Farníci nemají prostory pro setkání (fara uzavřena z neznámých důvodů - dlouhodobá rekonstrukce?)
  - Fara byla téměř vždy uzavřena veřejnosti.
  - Otec biskup byl v naší farnosti asi před 6 lety. Tehdy zdůraznil, že je potřeba opravit faru. Ta je dnes opravená, avšak neslouží k účelům, jaké by asi měla poskytovat.
  - Farní budova je pronajatá, obydlená rodinou. Pro účely farnosti je 1 místnost.
  - Není žádná místnost pro setkávání farníků.
  - Nejsou prostory.
  - Fary jsou zavřené, hledá se lukrativní nájemce.
  - kvůli absenci kostela nejdou realizovat některé aktivity, které by jinak byly vítány, např. mše pro větší množství lidí během týdne či jen prostá možnost strávit čas v tichu kostela.
- + Otevřený farní a komunitní dům pro všechny lidi

Farní společenství

- Mám pocit, že se všichni vidíme pouze v neděli na mši.
- Ve farnosti se kromě liturgických úkonů nic neděje. Neprohlubuje se duchovní život.
- O formaci v pravdách víry (katechismus) a biblické hodiny není velký zájem.
- Malá vzájemná možnost se poznat více.
- Mám dojem, že většině lidí stačí nedělní mše, starší jsou ještě ochotní zůstat na růženec.
- Malý kontakt mimo neděli - absence setkávacího místa, velká vzdálenost bydliště farníků
- Většinou se lidé spokojí s návštěvou (účastní) nedělní mše svaté. Myslí si, že tím splnili svoji "náboženskou povinnost".
- Schází mi společenství a vše, čeho se týkají dotazy.
- Byly zde pokusy dělat setkání i starších za účelem diskuse, myslím před nebo po nedělní mši, ale zkrachovalo to.
- Postrádáme styk s knězem mimo bohoslužby.
- Jsem církvi vděčná za vše, co mi dala a co dává jiným. Myslím ale, že se v ní víra stává až moc institucionalizovanou. Je třeba dát mnoha „věcem“ konkrétní formu, ale bylo by dobré se více zaměřit na samotného Boha. Raději si otevřeně a upřímně promluvím s Bohem sama v klidu a teple domova než abych odříkávala naučený a (mě) nic neříkající text ve vymrzlém kostele, kde se někteří škaredě dívají jak „ti odpadlíci ani neví kdy vstát a kdy klečat ...“
- Ukázalo se, že velká část těch lidí, kteří navštěvují nedělní bohoslužby, nejeví zájem o další setkávání ve společenství, o hlubší poznávání Božího slova, společnou modlitbu - účastní se nadále jen nedělní bohoslužby.
- Mrtvo
- farnost se nestmeluje a panuje rozkol
- Máme problém v oblasti nekomunikace mezi klasickými farníky.
- Je to jednoduché – komunikace nefunguje. Jsme lidmi vedle sebe.
- Stávající "farní sestra" je "autoritativní typ" a lidmi neoblíbená.
- Nezájem některých o vztahy; nechuť k těm, kteří se "vrátili" po revoluci
- Myslím, že lidé se obecně stydí chovat se přirozeně a otevřeně. Mám dojem, že se často schovávají za jakousi "kostelní masku", toho, co si myslí, že se od nich očekává.
- Problém je, že přes snahy faráře není možné pravidelné setkávání farníků 1x měsíčně (v neděli) vyjma seniorů. U větší části návštěvníků bohoslužeb, zvláště pak rodin s dětmi, chybí možná přirozený

zájem. Je to jednak otázka programu, který zaujme na delší dobu, "co tam pořád dělat", potom je to často potřeba, aby rodina byla sama více pohromadě. Možná jde o to najít hranici "pravidelnosti" a potom hrají roli taky vzájemné vztahy, sympatie, najít společný zájem a taky ochota dobrovolně vyjít ze sebe...

- Lidé jsou převážně neteční, nejen co se týče organizačních složek, ale i zájmu o sblížení se jako farníci.

- Dle mého názoru nedostatečná komunikace uvnitř i vně farnosti pramení jednak ze založení duchovního správce (je individualista) a jednak ze špatných vztahů mezi sousedními kněžími.

- Nedostatek komunikace mezi farníky, uzavřenost skupin, nesrdečné prostředí pro cizí návštěvníky mše sv.

- Velmi mě mrzí nedostatečná tolerance od některých věřících k jednání a chování ostatních věřících.

- Stav je takový, že farníci v podstatě "zkousnou vše", kdy nemusí dělat víc než přijít v neděli na mši. Potom je několik lidí, co by rádi něco dělali, ale jen, bude-li v tom pan farář. Několik málo lidí je schopno samostatně se sejít a o Bohu hovořit, ale je to jen torzo. Většina lidí bez farářova požehnání vidí i společnou modlitbu ve všední den večer jako něco nekalého. A hovořit o víře, pochybnostech a postojích? To je jim k smíchu. Vždyť je vše jasné a nač tlachat s nějakými kacíři.

- Farníci kladou důraz na silnou individualitu kněze, nikoli na společenství (pozůstatek z totality?)

- Problémem je u nás "nesourodost" věřících (brojí proti sobě)

- Lidé scházející se v kostele na mši spolu příliš nekomunikují a nejspíš i jakási bariéra nedorozumění mezi laiky a knězem. Byla bych ale nerada, kdyby mé odpovědi vyzněly v neprospěch kněze. Domnívám se, že chyba je na straně i nás věřících. Možná jsme se nechali až příliš snadno odradit od viditelnější aktivity a práce pro církev.

+ Ti, kteří se začali také pravidelně zúčastňovat dalších společných setkávání zažívají vnitřní růst, sounáležitost a sdílení se ve společenství a tvoří dnes skutečné společenství křesťanů.

+ Den farnosti; farní výlety; nedělní volejbal

+ Lidé se navzájem znají, v menších skupinkách znají i vzájemně svoje problémy osobní a zdravotní, pomáhají si.

+ Společné výlety na kolech nebo pěšky, tříkrálová sbírka, mikulášské setkání a nadílka, společná práce kolem fary atd., společná setkávání a slevení různého.

+ Další radostí naší farnosti je: slavení poutí, kde je vždy přístupná fara veřejnosti, dále besídky, organizace výletů do hor i blízkého okolí, slavený konec liturgického roku na faře

+ Farnost vnímám jako společenství rodiny, mohu kdykoli za mnohými lidmi přijít se svou radostí i starostí. Samozřejmě, že jsou různorodí lidé, někteří jsou schopni naslouchat, jiní i pomoci. Je to vzájemné.

+ Farnost je takřka mrtvá, lidé se tam ale mají rádi.

+ Rodinnost, prolínání všech generací bez velkých třecích ploch

+ Přibývající počet společenství

+ Loni se nám po letech neúspěchů našich předchůdců podařilo upořádat farní setkání (18 lidí). Také po pouti v X. se posezení povedlo (12 lidí). Právě teď se pokoušíme dát se dohromady v jakémsi farním společenství - oslovujeme převážně mladší farníky.

+ Velmi oblíbené jsou společenské večery ve farním sále. Pravidelně se koná setkání na konec církevního roku v předvečer 1. neděle adventní, další se konají při různých příležitostech, např. narozeniny. Velice aktivní je u nás Charita s velice rozsáhlou paletou činností, zejména v službě starým, nemocným a opuštěným. Z historických důvodů je trochu oddělená od kostela, také proto, že fara je pro její rozsah činnosti malá. V Charitě působí také řada lidí, kteří do kostela nechodí. Je zde také čilý společenský život od neformálních setkání u piva až po velkolepé plesy.

+ I přes značnou různorodost věkovou se společenství občas stmelí pod tíhou nějakého problému - třeba, kdo uklidí kostel, když tradiční skupiny odpadnou pro nemoc, nebo při rozhodování o nějaké větší aktivitě.